

TIM O'BRIEN

In het Meer van de Wouden

Vertaald uit het Engels
door Maarten Elzinga

Voor Kate

Met dank aan Kate Phillips, John Sterling, Larry Cooper, Michael Curtis, Les Rarnirez, Carole Anhalt en mijn geliefde familie.

Sam Lawrence, die in januari 1994 overleed, was mijn uitgever, mijn pleitbezorger en mijn vriend gedurende meer dan twee decennia. Ik zal altijd met vreugde terugdenken aan het vertrouwen dat hij in mij stelde.

Hoewel dit boek materiaal bevat dat afkomstig is uit de wereld waarin wij leven, met inbegrip van verwijzingen naar werkelijk bestaande plaatsen, mensen en gebeurtenissen, dient het te worden gelezen als een literair werk. Alle dialogen zijn fictief. Bepaalde alom bekende en zonder enige twijfel reële gebeurtenissen zijn geretoucheerd of althans opnieuw verbeeld. John en Kathy Wade zijn creaties van de verbeelding van de auteur, evenals alle andere personen die in deze roman de staat Minnesota en het dorp Angle Inlet bevolken.

1 HOE ONGELUKKIG ZE WAREN

In september, na de voorverkiezingen, huurden ze een oude gele bungalow in het bos aan de rand van het Meer van de Wouden. Er waren overal bomen, vooral dennen en berken, er was een aanlegsteiger en een boothuis en een smalle zandweg die uit de bossen kwam en eindigde bij de grijze gepolijste rotsen aan de oever onder de bungalow. Andere wegen waren er niet. Er waren geen dorpen en geen mensen. Voorbij de aanlegsteiger strekte het grote meer zich noordwaarts uit tot in Canada, en daar heerste het water, weids en ijskoud, in een wirwar van geheime krekens en baaien en haventjes, ondoordringbare bossen en naamloze eilanden. Het was een ononderbroken geheel van duizenden vierkante kilometers wildernis, als een grote gebogen spiegel, oneindig blauw, betoverend mooi en onveranderlijk. Daarvoor waren ze dan ook gekomen. Ze hadden behoefte aan die eenzaamheid. Ze hadden behoefte aan de herhaling, aan de onophoudelijke, hypnotische muziek van wouden en water, maar ze hadden er vooral behoefte aan met zijn tweeën te zijn.

's Avonds spreidden ze een paar dekens uit op de veranda en dan lagen ze te kijken hoe de nevel over het meer naar hen toe kroop. Ze waren nog niet klaar voor om te vrijen. Ze hadden het één keer geprobeerd, maar dat was geen succes geweest en dus hielden ze nu vaak elkaars hand vast en praatten op gedempte toon over het hebben van kinderen en dat ze, wie weet, een eigen huis zouden kopen. Ze deden alsof het er nog niet zo slecht met ze voor stond. Goed, hij had de verkiezingen verloren, maar ze probeerden hardnekkig de ernst van die nederlaag te bagatelliseren. Ze waren voorzichtig met elkaar; ze spraken niet over het verdriet en de plotselinge valluiken in hun maagstreek. Ze lagen stil onder hun dekens en bedachten om de beurt namen voor de kinderen die ze zouden krijgen – soms grappige namen, om elkaar te laten lachen – en dan hadden ze het over de inrichting van hun toekomstige huis, over de fraaie tapijten die ze zouden aanschaffen, de antieke koperen lampen, de precieze kleuren van het behang, alle details, en dat ze vast een enorme veranda zouden hebben en een bakstenen open haard, een bibliotheek met hoge walnoten boekenkasten en een langs de planken glijdende ladder.

In het donker deed het er niet toe dat zulke dingen duur en onmogelijk waren. Het was een afschuwelijke periode in hun leven en ze wilden zo ontzettend graag gelukkig zijn. Ze hunkerden naar

het geluk zonder dat ze wisten wat dat eigenlijk was of waar ze het zouden kunnen vinden, en daarom verlangden ze er des te meer naar.

Soms amuseerden ze zich met het opstellen van een lijst van romantische plaatsen waar ze met vakantie naartoe zouden gaan.

‘Verona,’ zei Kathy dan bijvoorbeeld, ‘ik zou het fantastisch vinden om een paar dagen in Verona te logeren.’ En dan praatten ze een poosje door over Verona en probeerden zich voor te stellen wat ze er allemaal zouden zien en ondernemen. De dichte, vettige nevel die van over het meer kwam opzetten, sloot hen langzaam in en hun stemmen leken telkens even weg te drijven en dan weer van ergens uit het bos naar hen terug te keren. Het was gedeeltelijk gewoon een echo, maar in die echo school ook een stem die niet helemaal de hunne was – als een soort fluisteren of ademen ergens vlakbij, iets dat fladderde en leefde. Dan zwegen ze even om te luisteren, hoewel het geluid er nooit was als ze luisterden. Het vermengde zich met de nacht. Ze hoorden geritsel in het bos, dingen die groeiden en dingen die verrotten. Ze hoorden de nachtvogels en het zachte kabbelen van het meer aan de oever.

En op zulke momenten, als ze lagen te luisteren, voelden ze plotseling het valluik opengaan en dan tuimelden ze in de leegte waar vroeger hun dromen waren geweest.

Toch probeerden ze het te verbergen. Ze praatten verder over de prachtige oude kerken van Verona, over de musea en de terrasjes waar ze zouden genieten van de espresso en het gebak. Ze verzonnen leuke verhalen voor elkaar. Een nachtelijke treinreis naar Florence of misschien naar de bergen in het noorden, of anders naar Venetië, en dan weer terug naar Verona, waar nederlagen niet bestonden en alles altijd goed afliep. Het waren wensdromen, voor hen allebei. Ze stelden zich het geluk voor als een bepaalde plek op aarde, een geheim land misschien of een exotische stad met bizarre gewoonten en een moeilijke, onbekende taal. Het zou oefening en aanpassing vereisen om er ingeburgerd te raken, maar ze waren bereid om te leren.

Soms viel er niets meer te zeggen. Andere keren probeerden ze flink te zijn.

‘Zo vreselijk is het nou ook weer niet,’ zei Kathy op een avond. ‘Ik bedoel, het is wel erg, maar we kunnen er iets aan doen.’ Het was hun zesde avond aan het Meer van de Wouden. Over minder dan zesendertig uur zou ze weg zijn, maar nu lag ze naast hem op de veranda en bedacht allerlei manieren om er weer bovenop te komen. Laten we praktisch zijn, zei ze. Niet alles tegelijk willen. Hij zou contact kunnen zoeken met een van die chique advocatenbureaus in Minneapolis. Ze zouden op zoek kunnen gaan naar een goedkoop huis of misschien gewoon

iets huren, en ze zouden heel zuinig zijn, een begroting maken en hun schulden een voor een afbetalen. Over een jaar of twee zouden ze op het vliegtuig kunnen stappen, naar Verona of waar ze ook heen wilden en dan zouden ze gelukkig zijn met elkaar en al die dingen doen waar ze van hadden gedroomd.

‘We zullen nieuwe dingen vinden om naar te verlangen,’ zei Kathy. ‘Gloednieuwe dromen.’ Ze wachtte even en keek naar hem. ‘Denk je niet?’

John Wade probeerde te knikken.

Twee dagen later, toen ze weg was, zou hij zich het geritsel van muizen onder de veranda herinneren. Hij zou zich de geuren van het bos herinneren, de mist en het meer en de merkwaardige wuivende beweging die Kathy met haar vingers had gemaakt, alsof ze daarmee alles wat er verkeerd was in hun leven had willen verjagen.

‘We doen het gewoon,’ zei ze en kwam dicht tegen hem aan liggen. ‘Als we onze schouders eronder zetten, lukt het zeker.’

Ja,’ zei Wade. ‘We redden ons wel.’

‘En méér dan redden!’

‘Precies. Méér dan redden.’

Toen deed hij zijn ogen dicht. Hij zag een enorme witte berg die in elkaar zakte en boven op hem neerstortte.

Hij had dat drukkende gevoel in zijn maag. Toch probeerde hij zelfs toen nog naar haar te

glimlachen. Hij zei allerlei geruststellende dingen, met overtuiging, alsof hij er zelf in geloofde, en dat was óók iets wat hij zich later zou herinneren: het doen alsof. In het donker voelde hij het kloppen van Kathy's hart, en haar adem tegen zijn wang. Na een tijdje draaide ze zich onder de dekens om en kustte hem, een beetje plagend, met haar tong in zijn oor. Dat ergerde hem, maar het betekende tenminste dat ze om hem gaf en wilde dat hij zich concentreerde op wat ze nog wél hadden of zouden kunnen hebben.

‘Zie je nou,’ zei ze. ‘Laten we gelukkig zijn.’

‘Wij bofskonten,’ zei hij.

Het was een gebrek aan vertrouwen. De toekomst leek hem ondraaglijk. Het was ook vermoeidheid en frustratie, maar wat hij vooral voelde, was de leegte van zijn ongeloof.

John Wade lag roerloos te kijken hoe de nevel zich om het boothuis en de aanlegsteiger krulde, er een tijdje bleef hangen, als om die obstakels op te slokken, en dan weer van gedaante veranderde en in trage kolkingen de helling opkroop in de richting van de veranda.

Een verpletterende nederlaag, dacht hij onwillekeurig.

De gedachte kwam bij hem op in de vorm van een beeld, een enorme witte berg waar hij zijn hele leven tegenop was geklommen, en nu zag hij hoe die berg op hem neerstortte. Het was een

smadelijke, eerloze nederlaag. Hij zei tegen zichzelf dat hij er niet aan moest denken, en vervolgens dacht hij er toch weer aan. De getalsverhoudingen waren ondubbelzinnig. Hij was in zijn eigen partij met drie tegen een verslagen; hij had gewonnen in een paar universiteitsstadjes en in het Itasca-district – verder bijna nergens.

Vice-gouverneur op zijn zevenendertigste. Kandidaat voor de senaat op zijn veertigste. En verpletterend verslagen op zijn eenenveertigste.

Winnaars en verliezers. Dat was het risico.

Maar het was meer dan een verloren verkiezing. Het was iets lichamelijks. Vernedering, dat was er een deel van, en de pijn in zijn borst en in zijn maag en dan de woede die opwelde in zijn keel zodat hij het zou willen uitschreeuwen, het ergste wat hij kon bedenken – Kankerjezus! – en hoe hij niet helder kon denken en die innerlijke schreeuw niet kon bedwingen – Kankerjezus! – omdat er niets aan te doen was en omdat het zo genadeloos en ontierend en definitief was geweest. Soms had hij het gevoel dat hij zijn verstand verloor. Algehele ontredde-ring. 's Nachts begon zijn bloed vaak heftig te suizen en een hete, opgekropte woede maakte zich van hem meester, die hij niet kon onderdrukken en evenmin kon uiten. Hij zou alles wel willen vernielen: een mes pakken en in het wilde weg steken en snijden tot hij erbij neerviel. Al die jaren,

verdomme, had hij zich als een idioot ingespannen om hogerop te komen en zich centimeter voor centimeter opgetrokken, en toen was alles in één keer in elkaar gestort. Alles tegelijk, zo leek het. Zijn doel en zijn idealen. Zijn trots, zijn carrière, zijn eer en reputatie en zijn rotsvaste geloof in zijn eigen schitterende toekomst.

John Wade schudde zijn hoofd en luisterde naar de nevel. Het was windstil. Achter hem fladderde een eenzame nachtvlinder tegen de vensterhorren.

Je moet het uit je hoofd zetten, dacht hij. Er niet meer aan denken.

En toen hij er later toch weer aan dacht, trok hij Kathy naar zich toe en nam haar in zijn armen. 'Verona,' zei hij vol overtuiging, 'we gaan ervoor. Luxe hotels. Alles inbegrepen.'

'Beloofd?'

'Ja, echt,' zei hij. 'Ik beloof het.'

Kathy glimlachte naar hem. Hij kon haar glimlach niet zien, maar hij kon het aan haar stem horen toen ze zei: 'En kinderen?'

'Alles,' zei Wade. 'En vooral kinderen.'

'Misschien ben ik al te oud. Ik hoop van niet.'

'Dat ben je heus niet.'

'Ik ben achtendertig.'

'Nee, schat, we zullen achtendertig kinderen krijgen,' zei hij. 'In Verona huren we een bus voor ze.'